

[Energiministeren]

med virksomhedsdrift; det er uundgåeligt. Det vil det initiativ, der ligger bag dette folkecenter, også komme til at gøre. Hvis det skal resultere i bæredygtige, konkurrencedygtige, selvfungerende arbejdspladser, så vil det også have at gøre med virksomhedsdrift, der selvfølgelig skal være rentabel. Generelt er min indstilling naturligvis den, at det er kun ting, der kan betale sig, der kan føre landet ud af krisen, og det gælder også på området omkring nye vedvarende energiteknologier. Derfor er det en både/og-situation, som fru Lone Dybkjær også rigtigt var inde på.

Jeg tror, dette er nok, fordi i øvrigt blev regeringens stillingtagen til dette klart nok udtrykt i første omgang.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til det energipolitiske udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om menighedsråd.

[Af Steffensen (KrF) m.fl.]

(Lovforslag nr. L 166. Fremsat 24/3 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kirkeministeren (Tove Lindbo Larsen):

Det fremsatte lovforslag foreslår åbnet mulighed for, at menighedsråd med provstiu- dvalgets godkendelse kan ansætte og lønne sognemedhjælpere.

Umiddelbart ved gennemlæsningen af forslagens paragrafændringer får man indtryk af, at forslagsstillerne ikke kender den betænkning om en sognemedhjælpsordning,

der blev afgivet i 1979 efter et omfattende udvalgsarbejde. Imidlertid fremgår det af bemærkningerne og bilagene til lovforslaget, at man ikke blot kender betænkningen, men også bruger den som støtte for lovforslaget.

Ligheden mellem lovforslag og betænkning er imidlertid for mig at se svær at finde. Med dette lovforslag skruer vi tilbage til en tid, hvor alle kunne tale om sognemedhjæl- pere og enhver forstå herved, hvad man ville. For at trække dette begreb ud af den tåge, det befandt sig i, nedsatte den daværende kirkeminister i 1974 sognemedhjælperudval- get med professor Børge Diderichsen som formand. Udvalget bestod i øvrigt af en teo- logisk professor, en biskop, repræsentanter for Den Danske Præsteforening og fra Landsforeningen af Menighedsrådsmedlem- mer.

Jeg anser udvalgets arbejde for særdeles seriøst, og det forekommer mig unægtelig at være en fejltagelse at ville lovgive hen over hovedet på dette arbejdsresultat.

Jeg vil gerne tilkendegive, hvad der skiller lovforslaget fra betænkningen, ved at omtale nogle af hovedpunkterne.

Sognemedhjælperbetænkningen forsøger klart at afgrænse sognemedhjælperopgaverne til undervisningsopgaver, visse nøje afgræn- sede kirkelige omsorgsopgaver og forskellige administrative funktioner.

Med god grund, ja, nærmest som en selv- følge, udskilles opgaverne inden for social- forsorgen, som ikke vedrører kirkens offent- ligt betalte apparat. Tilsvarende gælder det med hensyn til plejemæssige opgaver, diako- ni.

Lovforslaget derimod indeholder ingen begrænsninger. Efter bemærkningerne skal sognemedhjælperne endda kunne antages til sociale opgaver.

Egentlig kunne jeg slutte her, for det siger sig selv, for mig i hvert tilfælde, at det ikke er et grundlag at diskutere sognemedhjælpere på, men for en fuldstændigheds skyld skal jeg nævne endnu et par punkter.

Efter betænkningens forslag kræves til op- rettelse af sognemedhjælperstillinger med undervisningsmæssige opgaver, at der er enighed mellem menighedsråd og præst, og at oprettelsen godkendes af kirkeministeriet efter indhentet erklæring fra biskoppen. Den- ne lidt tunge, lange vej er begrundet i, at vej- ledningen i kristendomsforståelse er en del af

[Kirkeministeren]

præsternes funktion. Det må derfor sikres, at præsten kan tage ansvaret for sognemedhjælperen, og at biskoppen som den tilsynsførende med præst og menighed finder ordningen forsvarlig.

At også kirkeministeriet må med i billedet er bl.a. begrundet i, at det er i kirkeministeriet, afgørelsen træffes om oprettelse og nedlæggelse af præstestillinger. Overvejelserne herom har selvfølgelig sammenhæng med sognemedhjælperstillingerne.

Forslaget derimod siger, at et menighedsråd skal være berettiget til af den kirkelige ligning at betale en eller flere sognemedhjælper, hvis de budgetmæssige forudsætninger herfor i øvrigt er til stede. I bemærkningerne hedder det, at lovforslaget vil tilsikre menighedsrådet sognemedhjælper, uden at det først skal ansøge kirkeministeriet herom. Altså forudsat at det økonomiske grundlag er til stede, kan menighedsrådet uden videre antage sognemedhjælper uden tilslutning fra præsten eller biskoppen og udtrykkeligt uden kirkeministeriets samtykke.

Til sidst vil jeg nævne, at spørgsmålet om uddannelse til sognemedhjælper var en hjerteresag for sognemedhjælperudvalget. Man ønskede ikke noget amatørarbejde. De, der skulle tage sig af de pædagogiske opgaver, måtte være rustet dertil. Folkekirken så lidt som nogen anden institution klarer sig alene med den gode vilje. Sognemedhjælperudvalget foreslog derfor en uddannelse, hvis det skulle blive aktuelt, på 2¼ år til pædagogiske opgaver og 1 år til omsorgsmæssige opgaver. Lovforslaget derimod synes at forudsætte, at man kan klare sig uden.

Jeg mener ved påpejning af disse afgørende mangler i lovforslaget også at have antydning, at jeg anser lovforslaget for at være overfladisk og nærmest lidt uansvarligt. Derfor skulle det vel også være fremgået, at jeg ikke kan anbefale dette lovforslag fremmet.

Jeg vil ikke sige mere om lovforslaget, men bare til sidst komme med nogle enkelte ord om selve sagen sognemedhjælper.

Jeg har forstået sognemedhjælperudvalgets betænkning anderledes end forslagsstillerne. Et grundlæggende træk i betænkningen er, at udvalget betragter de væsentlige af de sognemedhjælperopgaver, som kan komme på tale, som dele af præsteembedets indhold og funktion. Udvalget rejser derfor naturligvis nok det spørgsmål, om ikke det behov, der

skønnes at være for sognemedhjælper, kan imødekommes gennem oprettelsen af flere præstestillinger. Udvalget føjer til, at denne løsning vil foretrækkes af mange. Udvalget peger specielt på ansættelsen inden for hjælpepræsteordningen, som har den fordel fremfor tjenestemandsansættelsen, at hjælpepræstestillingen bedre kan tilpasses vekslende behov. Udvalget forudsætter imidlertid, at der er et undervisningsbehov i folkekirken, der ikke allerede dækkes af præsterne.

Jeg har i forløbet her fulgt betænkningens forslag om at betragte kristendomsvejledningen på alle aldersniveauer som en ren præstelig opgave. Ved bedømmelsen af, om hjælpepræstestillinger kan oprettes i et pastorat, medtages undervisningsfunktionen fuldt ud i ministeriets skøn. Flere hjælpepræstestillinger er oprettet på dette grundlag, og jeg har ikke været stillet over for behov på dette område, der ikke kunne tilfredsstilles på denne måde.

Også et andet af udvalgets forslag har jeg fulgt i administrationen. Ved kirkeministeriets bekendtgørelse af 25. september 1981 om oprettelse af kordegnestillinger er der således åbnet mulighed for, at der henlægges enkelte kirkelige omsorgsopgaver til kordegne.

Endvidere har jeg gennemført en sekretærordning for eneprester i pastorater med et antal beboere fra 3.000 til 5.000, således at disse præster kan få en rimelig aflastning i papirarbejdet og bruge den sparede tid i sognearbejdet.

Videre mener jeg ikke man kan gå for tiden af to grunde. For det første må behovet manifestere sig ganske anderledes stærkt, end det er sket. Sognemedhjælperudvalget er selv stærkt i tvivl om omfanget af behovet. Det kan i øvrigt klart læses af bilag 1 til lovforslaget eller i betænkningen selv.

For det andet må man ikke af bar iver tabe de menneskelige og økonomiske perspektiver af syne. Det er hverken menneskeligt eller økonomisk forsvarligt nu at sætte uddannelser i gang uden nogen som helst antydning af vished for, at man kan bruge disse mennesker, der gennemfører uddannelsen.

Jeg mener alt i alt, at dette lovforslags gennemførelse ville gøre mere skade end gavn, hvorfor jeg ikke kan gå ind for det.

Arne Jensen (S):

[Arne Jensen]

Det foreliggende lovforslag, L 166, om ændring af lov om menighedsråd, som er fremsat af kristeligt folkeparti, tager sit udgangspunkt i betænkning nr. 889 fra 1979. Betænkningen er et resultat af et seriøst udvalgsarbejde om en eventuel udformning af en sognemedhjælperordning i de større kirkesogne. Det foreliggende lovforslag er mildest talt ikke på linje med nævnte betænkning, og vi må fra socialdemokratiets side være skeptiske over for lovforslaget.

Vi ser naturligvis med sympati på ændringer og forbedringer inden for folkekirken, og kirkeministeriet har da også på en række områder allerede nu med baggrund i betænkning nr. 889 af 1979 imødekommet en række ønsker. Således er der åbnet muligheder for at lette præsterne for visse administrative funktioner ved adgangen til ansættelse af kontormedhjælp. Der er oprettet flere præstestillinger, der er åbnet mulighed for ansættelse af flere hjælpepræster, og der er skabt mulighed for at udvide kordegnenes funktioner, altså en række ting, som letter både præsternes, de øvrige ansattes og menighedsrådenes arbejde i det daglige. Det må også være på sin plads at gøre opmærksom på, at det foreliggende lovforslag indirekte pålægger kommunerne større udgifter.

I socialdemokratiet er vi naturligvis interesseret i, at de kirkelige funktioner har gode arbejdsbetingelser. Vi er også parate til med udgangspunkt bl.a. i sognemedhjælperbetænkningen at indføre stadige forbedringer for de ansatte og for menighedsrådene, og vi vil naturligvis med interesse følge udviklingen. Men vi mener, at det på nuværende tidspunkt vil være både forhastet og uklogt at gå videre med baggrund i betænkningen om sognemedhjælperordningen.

Vi vil fra den socialdemokratiske gruppe ikke på det foreliggende grundlag kunne medvirke til forslagens gennemførelse.

Eva Møller (KF):

Da mit partis ordfører i denne sag, hr. Burgdorf, desværre er forhindret i at være til stede, skal jeg blot anføre nogle ganske få bemærkninger på det konservative folkepartis vegne.

Jeg vil sige, at vi har været positivt indstillet over for en sognemedhjælperordning, og det er vi naturligvis fortsat, men vi finder

ligesom de foregående talere, at der er en række problemer, som ikke er blevet belyst med det foreliggende forslag, og vi synes også, at det i disse tider, hvor vi alle skal spare kan være betænkeligt med yderligere udgifter. Derfor vil vi i første omgang stille os velvilligt over for en positiv udvalgsbehandling for at få belyst sagerne på dette vigtige område.

Brøndsted (V):

Menighedsrådene, især i de store bysogne, har brug for hjælp til at få udført det folkekirkelige arbejde, der i stigende mængde trænger sig på. Familiesituationen, isolationsproblemer, kristendomsundervisningens ændrede placering i folkeskolen, en fremtrængen af nyreligiøse bevægelser og meget mere stiller stigende krav til det sjælesørgerske arbejde fra folkekirkens side. Det er ikke muligt for menighedsrådene at klare disse opgaver uden yderligere personale, men det behøver ikke nødvendigvis at være flere præster. Venstre finder det rigtigt at finde frem til en form for sognemedhjælperordning, men dette lovforslag, der er alt, alt for mangelfuldt i hele sin udformning, er i hvert fald ingen løsning.

Lovforslaget skal være gennemarbejdet, hvis det skal vedtages, det skal være klart, rummeligt og præcist i sin udformning, så menighedsrådene ved, hvad en medhjælperordning går ud på. Vi ville sætte menighedsrådene i en fortvivlet situation, hvis de pludselig skulle til at løse opgaver på baggrund af dette lovforslag.

Lovforslaget fra kristeligt folkeparti bygger – uden gennemarbejdelse – på råmaterialet betænkning nr. 889 fra 1979 om sognemedhjælpere. Jeg synes, det er en virkelig god betænkning, hvori der er lagt meget stor vægt på netop at veje og vurdere, hvordan noget sådant kunne laves, og hvilke vanskeligheder der er ved at lave en sognemedhjælperordning. Men der må drages nogle konklusioner på baggrund af denne betænkning, inden den kan udmøntes i et rigtigt lovforslag.

Det er nødvendigt at få væsentlige spørgsmål klarlagt. Stillingskompetencen skal være helt klar, arbejdsfordelingen, arbejdsopgaverne, kvalifikationerne og uddannelsesforholdene skal fastlægges og meget, meget mere.

[Brøndsted]

Hvis man gjorde et så sjusket lovforslag som dette til lov, ville ministeren få en meget stor bemyndigelsesramme, og hun skulle helt selv kunne finde ud af, hvad det egentlig var der skulle gives menighedsrådene frihed til.

Der er jo allerede i dag ordninger, der kan give medhjælp til konfirmandundervisningen og til sognepræstens administrative arbejde, og hvis det ønskes, kan kordegneembedet omlægges og udvides til at dække nye opgaver. Derfor skal sognemedhjælperstillingen klart indplaceres i relation til disse muligheder, og hvis der ikke er plads til det, er der altså ikke plads til sognemedhjælpere. Er der noget, der ikke bliver gjort i den udvikling, som de førnævnte sogne oplever omkring sig, må man have præciseret det tomrum, der er, og sætte sognemedhjælperen ind dér.

Det er også meget vigtigt, at forholdet mellem sognepræst og sognemedhjælper er helt afklaret på alle arbejdsområder. Det er ikke en hjælpepræst, der skal ansættes, men det er sandelig heller ikke en social terapeut. Hensigten med en sognemedhjælperordning er at hjælpe menighedsrådene i deres arbejde for folkekirken og folkekirkens mennesker. Det kræver et gennemarbejdet lovforslag. Det havde nok været rigtigere, hvis man endelig skulle gøre noget, så at fremsætte et forslag til folketingsbeslutning, så det kunne undersøges, om et lovforslag overhovedet kan formuleres med de klare placeringer og principper, som skal fremgå af det.

Det er selvfølgelig vor opgave at drøfte det igennem i udvalget, men jeg tror næsten hellere, drøftelsen skal gå på betænkningen end på forslaget.

Inger Harms (SF):

Socialistisk folkeparti er jo et decentralt parti, der ønsker så meget som muligt udlagt til forvaltning hos menighedsrådene selv, og derfor vil vi heller ikke blande os i det her omtalte lovforslag, der jo giver menighedsrådene nogle beføjelser, de ikke før har haft. Der er jo her tale om nogle opgaver, specielt på omsorgsområdet, som kommunerne egentlig selv burde løse, men det ved vi jo godt at det skorter på, desværre.

I det omfang menighedsrådene selv klarer udgifterne, kan de for SF gøre, hvad de vil.

Poulsgaard (FP):

For det første synes jeg, det er meget prisværdigt, at sådan et lille parti kan komme med et lovforslag, og jeg synes overhovedet ikke, der er grund til at skælde ud, fordi der kan være visse mangler. Det er jo så nemt lige at fyre en folketingsbeslutning af. Det er betydeligt sværere at lave et lovforslag, så jeg synes i hvert fald ikke, der er grund til at bebrejde kristeligt folkeparti, at de har gjort sig den ulejlighed.

SFs repræsentant sagde, at menighedsrådene kunne gøre, hvad de ville, hvis de selv betalte. Det vil jeg faktisk godt tilslutte mig på fremskridtspartiets vegne. Hvis vi kunne få det derhen, ville vi i hvert fald se med stor sympati på dette lovforslag, men en stor del af de udgifter, det medfører, skal jo tages over skattebilletten, så det er nok ikke lige i den nuværende økonomiske situation, vi skal gennemføre dette.

Jeg har egentlig lyst til at knytte et par kommentarer til lovforslaget. Vi ved i dag, at vi har en masse frivillig arbejdskraft, folk der på frivillighedens grund gør et kæmpearbejde i kirkens regie. Man kunne måske befrygte, at nogle af disse frivillige arbejder nu ville blive overflødiggjort, og det ville i og for sig være synd for de mennesker, som virkelig går op i den slags ting med liv og sjæl.

På den anden side har jeg egentlig også lyst til at sige lidt til ministeren. Jesus var altså ikke student. Man skal have uddannelse til alt i dette land. Det er egentlig fantastisk, at et arbejderparti har ligget under for det dogme, at det kun er folk, der har den akademiske baggrund i orden, der kan noget som helst. Der er udført et stort, stort arbejde på det kristelige område i Danmark af ganske almindelige, jævne mennesker. Så den indvending, ministeren kom med, synes jeg ikke rigtig passer.

Jeg var faktisk lidt betænkelig ved det, socialdemokratiets ordfører, hr. Arne Jensen, sagde om dette forslag. Der kom nogle pæne ord, og vi er da alle sammen glade for at høre nogle pæne ord, men hr. Arne Jensen havde jo også stirret sig blind på den fine betænkning. Hvis den betænkning skal gennemføres, så er der i hvert fald grund til at råbe vagt i gevær, for så er det, dette forslag kommer til at koste, for småpenge at regne i forhold til det, som den betænkning, hr. Arne Jensen omtalte, kommer til at koste. Som sagt er jeg med beklagelse i stemmen nødt til

[Poulsgaard]

at sige til kristeligt folkeparti, at vi altså ikke har råd i øjeblikket, men vi anerkender det store arbejde partiet har gjort. Vi må jo se på det i udvalget.

Grethe Kindberg Jørgensen (CD):

Af betænkning nr. 889 om en sognemedhjælperordning fremgår det, at udvalget føler sig overbevist om, at man ved at foreslå forskellige muligheder for ansættelse af sognemedhjælpere skaber de bedste betingelser for at løse de meget differentierede medhjælperproblemer, der eksisterer i de forskellige sogne. Jeg er vidende om, at det i dag kan være svært at få kordegnstillinger besat, og jeg tror, at man ved at flytte kompetencen ved stillingsbesættelser fra ministeriet til menighedsrådet i samarbejde med stedets præst kunne afhjælpe dette problem, især hvis man samtidig kunne udvide kordegnstillingerne til også at omfatte sognemedhjælperfunktioner.

For CD-gruppen ligger den væsentligste betænkelighed ved dette lovforslag i, at det kunne få uheldig indflydelse på det frivillige kristelige arbejde, som da heldigvis stadig findes, og som er af stor værdi i øvrigt, en frivillighed, som er uundværlig i en kirke med folkekirkens status. Sognemedhjælperordningen må derfor på ingen måde udformes sådan, at den bliver et konkurrencemoment til det frivillige arbejde, hvad jeg personlig ikke tror at der behøver at blive tale om.

Det må absolut være en forudsætning for denne lønnede sognemedhjælp, at der er gennemgået en uddannelse – her er jeg enig med ministeren – men hvor stor den skal være, er noget vi kan diskutere. Den skal selvfølgelig svare til de særlige opgaver, den pågældende skal varetage, og arbejdet skal selvfølgelig udføres inden for de grænser, menighedsrådet og sognets præst i forening fastlægger, således at arbejdet ikke på nogen måde kommer til at indvirke på det frivillige arbejde.

Ligesom andre ordførere må jeg desværre konstatere, at der er mange mangler i forslaget. Jeg vil ikke her gå yderligere ind på forslaget, men vil bare tilsige en positiv udvalgsbehandling, hvorunder jeg håber, at de tvivlsspørgsmål, jeg har, kan rejses og eventuelt blive belyst af ministeren.

Steffensen (KrF):

Jeg har lige lovet at sige fra hr. Ole Vig Jensen, der ikke kunne være her nu, at det radikale venstre ser positivt på forslaget og gerne vil arbejde videre med det i udvalget.

Derefter vil jeg knytte nogle bemærkninger til ordførernes indlæg, først og fremmest til kirkeministerens. Jeg er forbløffet over kirkeministerens ord i dag. Jeg synes, det er fantastisk, at ministeren prøver på at påstå, at når der ikke er udformet konkrete forslag til, hvordan dette lovforslag kan føres ud i livet, så er det, fordi betænkningen ikke er ordentligt gennemlæst. Og jeg er helt forbløffet over, at partiet venstres ordfører hopper på samme vogn og taler om, at det er et sjusket forslag.

Når vi ikke har udpenslet det nøjere, så er det, fordi vi har den opfattelse i kristeligt folkeparti, at det skal menighedsrådene selv have lov til. Vi har den opfattelse, at de folkevalgte menighedsråd bør have langt større mulighed for selv at disponere. Her er en afgørende forskel mellem ministerens indstilling og kristeligt folkepartis. Og når venstre ved hr. Brøndsted prøver på at sige det samme, nemlig at man er positiv over for intentionerne, men at forslaget ikke er særlig godt udformet, og derfor duer det ikke, så må jeg spørge hr. Brøndsted: er venstre af den opfattelse, at tingene skal statsstyres herindefra? Er det herindefra, vi skal give detaljerede regler om, hvordan de enkelte menighedsråd skal etablere deres forskellige hjælpeordninger ude i deres menigheder?

Jeg tør påstå, at jeg har læst betænkningen lige så godt som ministeren, og jeg tør i hvert fald påstå, at jeg kender alle betænkningens bidrag og alle betænkningens forslag. Jeg er som sagt forbløffet over, at ministeren på den baggrund siger, at vort lovforslag indeholder ingen begrænsning, og derfor er det overfladisk og uansvarligt. Jeg er forbløffet, det må jeg sige.

Jeg ser det sådan, at denne sag er en prøvesag. Det er en prøve på, hvordan partiernes indstilling i folketinget er til den kirkelige frihedslovgivning i dette land. Kristeligt folkeparti er af den opfattelse, at de steder, hvor der er interesse derfor, hvor det er ønsket af menighedsrådet, skal ministeren ikke kunne forhindre, at menighedsrådet ansætter en eller flere sognemedhjælpere. Det er gan-

[Steffensen]

ske enkelt et spørgsmål om frihedslovgivningen, og dér erkender jeg gerne, at der er forskel mellem ministerens indstilling og kristeligt folkepartis indstilling.

Der er store opgaver, hvis løsning trænger sig på, det er der vel ingen der vil benægte. Der er undervisningsmæssige opgaver, der er sociale opgaver, der er besøgstjeneste, og alt dette er i enkeltheder udpenslet i betænkningen. Det er vores opfattelse, at menighedsrådene skal have frihed til at bruge den ordening og de retningslinjer, de mener er rigtige på deres sted. Og der er nu engang forskel på, om det er et stort sogn i København, eller om det er et sogn i Vestjylland. Spørgsmålet er, om politikerne vil åbne op for, at den lokale selvbestemmelse i menighedsrådene får større plads, eller om man ønsker at holde fast ved en stadig mere centraliseret statskirke.

Kristeligt folkeparti ser sognemedhjælperbetænkningen som en håndsrækning til menighedsrådene, og sognene selv angiver et behov for, at folkekirken virkelig kommer i kontakt med og hjælper den befolkning, som den er sat til at tjene. Jeg kunne komme med et citat: »Storbyernes problemer i dag er de store provinsbyers i morgen, og provinsens i overmorgen«. Det er generalsekretæren for De Samvirkende Menighedsplejer i København, pastor Paul Honoré, der så rammende har sagt det.

Jeg synes, det er fantastisk, at nogle partier – her tænker jeg specielt på regeringspartiet og venstre – mener at kunne feje disse problemer til side og sige, at vi bare skal drøfte, hvordan vi herindefra skal fastsætte regler for, hvordan de enkelte menighedsråd skal realisere sognemedhjælperbetænkningens muligheder.

Kristeligt folkeparti foreslår en tilføjelse til menighedsrådslovens § 13, og ganske bevidst en tilføjelse, der åbner mulighed for menighedsrådene, men ikke pålægger folkekirken noget som helst. Det er ikke en forglemmelse, vil jeg sige til kirkeministeren, at vi ikke har gjort det klarere, beskrevet det i enkeltheder, det er meget bevidst, for vi ønsker, at menighedsrådene selv skal bestemme og selv skal have lov til at udforme den måde, de ønsker det gjort på i deres menighed. Vi kunne godt have gjort det, for sognemedhjælperbetænkningen har jo en lang række forslag til, hvordan det kan gøres. Det må det enkel-

te menighedsråd efter vores opfattelse selv bestemme. Det er magtpåliggende for kristeligt folkeparti at fastholde denne frihedslinje, det er det, der er tale om. Det er forbløffende, at partiet venstre fraviger den linje.

Det er glædeligt at se, at De Samvirkende Menighedsplejer allerede den 1. september i år starter et såkaldt pilotprojekt tre steder her i København, og det fjerde er undervejs, for man må erkende, at storbyens sociale problemer i stor udstrækning er at finde her. Hvad der er behov for de enkelte steder, også hvad uddannelse angår, kan være forskelligt, og derfor ser man, at dér, hvor man nu er begyndt, har man brugt seminarieuddannede mennesker til at tage fat på nogle opgaver, man har brugt socialpædagoguddannede folk til at tage sig af sociale opgaver, man har brugt sygeplejersker til at tage sig af noget omsorgsarbejde, og man bruger stud.mag. er til at tage sig af sekretærarbejde og støttee arbejde i øvrigt.

Alle disse uddannelsescentre har vi jo, og kristeligt folkeparti skal være den første til at sige, at uddannelsen naturligvis skal være i orden. Jeg var forbløffet over, at ministeren kunne sige, at vi sådan set måtte mene, at vi nok kunne klare det uden uddannelse. Selvfølgelig ikke, men betænkningen fortæller, hvordan man kan gøre det. At det er forskelligt fra sted til sted, er indlysende. Alle disse uddannelsescentre har vi som sagt, og det koster ikke staten noget at oprette nogle nye. Og skulle menighedsrådene ønske det, der i sognemedhjælperbetænkningen kaldes sogneassistenter, så vil diakonskolerne i Århus og i Filadelfia ganske uden vanskeligheder kunne klare det. Det er en væsentlig ting, vi gør opmærksom på, så man ikke kan skyde problemerne fra sig ved at sige, at vi ikke har nogen med den rette uddannelse eller uddannelsesmuligheder. De er der, det er bare om at bruge dem, og det er bare om at bruge de mennesker, der så gerne vil medvirke.

Trods de kritiske bemærkninger, der har været fra visse partier, er det dog således, at vi har taget fat på et problem, og jeg vil sige tak til hr. Poulsgaard for de venlige bemærkninger.

Det er jo let at prøve at skyde nogle problemer fra sig ved at sige, at det passer mig nu ikke så godt. Hr. Brøndsted kan måske huske, at det ikke er længe siden, vi i denne sal havde et beslutningsforslag fra kristeligt

[Steffensen]

folkeparti vedrørende videobånd. Da var der mange, der beskyldte kristeligt folkeparti for at komme let om ved problemet ved blot at fremsætte et beslutningsforslag.

Når vi har fremsat dette lovforslag, så er det hverken af nemhedsgrunde eller af andre grunde, men af den bestemte årsag, at vi vil give menighedsrådene mulighed for at disponere, som de vil, og som de finder rigtigt. Den frihedslovgivning vil kristeligt folkeparti virke for i udvalget. Og så må vi håbe, at det dér kan lade sig gøre at få visse misforståelser ryddet af veje, for jeg må, hvis jeg skal optage de kritiske bemærkninger fra visse partier positivt, sige, at det forhåbentlig beror på misforståelser, ikke på uvidenhed.

Kirkeministeren (Tove Lindbo Larsen):

Jeg har nogle få bemærkninger til de indlæg, der har været.

Jeg vil gerne til hr. Brøndsted sige, at jeg er enig med ham i, at det er en god betænkning, det sagde jeg allerede i mit svar i første omgang. Når jeg opfatter det som en god betænkning, så er det, fordi jeg mener, at den er grundigt gennemarbejdet. Mange af de aktiviteter, betænkningen peger på, har man allerede taget fat på; den har peget på nogle ting, der kunne være anledning til at gå videre med. Jeg nævnte også, at vi ved vurderingen af oprettelsen af hjælpepræstestillinger har taget hensyn til, om der er et undervisningsbehov. Det er en af de ting, jeg kan pege på der er taget hensyn til i administrationen efter betænkningens afgivelse.

Hr. Poulsgaard havde megen ros til dette lovforslag. Nu er antallet af paragraffer i lovforslaget jo begrænset, så det er nok lidt flot at sige, at det er et fantastisk stort stykke arbejde, der er gjort. Til hr. Poulsgaard vil jeg godt have lov at sige, at jeg ikke har givet udtryk for, at man skal have akademisk uddannelse. Jeg har citeret fra betænkningen, hvilke uddannelser man anser for rimelige i forbindelse med undervisningsarbejde og omsorgsarbejde.

Fru Grethe Kindberg Jørgensen var inde på det synspunkt, at man ikke må hindre frivilligt arbejde. Det er jeg enig i, for frivilligt arbejde har ofte en tosidet virkning: både for dem, der giver, og for dem, der modtager.

Hr. Steffensen gav udtryk for megen forbløffelse, og han gav også udtryk for, at jeg havde sagt, at jeg syntes ikke, at man havde gennemlæst betænkningen rigtigt. Det var nu fejl citeret, for jeg sagde, at når jeg læser selve lovforslaget, ser det ud, som om man ikke har læst betænkningen, men når jeg ser bemærkningerne og bilagene, fremgår det, at man endog har støttet sig til den. Så den forbløffelse var altså overflødig.

Med henblik på menighedsrådenes arbejde har jeg flere gange herfra givet udtryk for, at jeg finder det rigtigt, at man tillægger menighedsrådene noget, for at bruge et lidt forslidt udtryk, meningsfyldt arbejde, og det mener jeg fortsat.

Med hensyn til, om dette lovforslag skulle være en prøvesag for partiernes stilling til det folkekirkelige, synes jeg nok, at lovforslaget er lidt for spinkelt til, at man kan foretage en sådan vurdering.

Jeg vil gerne sige til hr. Steffensen, at min holdning til lovforslaget intet har at gøre med at feje nogle problemer til side. Tværtimod gav jeg udtryk for, at jeg har set på de problemer, der er peget på. Jeg har gjort det i administrationen i den tid, jeg har haft den, og jeg har tilgodeset ønsket om assistance af en hjælpepræst, hvis der er behov for det, ikke mindst med henblik på undervisningsopgaver.

Det fremgår ikke af lovforslaget, at man har tænkt sig at anvende, jeg tror hr. Steffensen sagde cand. mag.er, socialpædagoger og andre til at udføre sognemedhjælperarbejde. Det fremgår i høj grad ikke af dette lovforslag, og jeg kunne også være betænkelig ved at skulle være den, der skulle normere disse stillinger, når de skulle tilpasses cand. mag.er, socialpædagoger, sygeplejersker og andre. Det kan det nok blive svært at få indpasset i et statsligt lønrammesystem.

Jeg mangler lige at sige til fru Grethe Kindberg Jørgensen fra centrum-demokraterne, at kordegnenes arbejdsfelt allerede er udfoldet ganske meget, så der er rige muligheder for det. Som jeg også sagde i mit første indlæg, er der taget hensyn til det i det cirkulære, der er udsendt af kirkeministeriet, idet det er tilstrækkelig bredt og rummeligt til, at det også kan omfatte noget af dette arbejde.

Jeg er naturligvis villig til at drøfte forslaget i udvalget, og spørgsmål besvarer jeg selvfølgelig gerne.

Arne Jensen (S):

Hr. Steffensen har for mig at se ingen grund til at tage den skarpe tone på i denne debat. Fra socialdemokratiet udtrykte jeg i mit første indlæg velvillighed over for stadige forbedringer af de kirkelige opgaver. Det er en bekræftelse på vores hidtidige arbejde. Dette lovforslag fra kristeligt folkeparti kan for os at se blot ikke danne udgangspunkt for yderligere overvejelser, uanset at hr. Steffensen – det overraskede mig lidt, at det blev sagt – anser lovforslag nr. L 166 for en prøvesag for kristeligt folkeparti. Skal socialdemokratiet være mere positivt, må kristeligt folkeparti give os en reel chance for det. Naturligvis er vi parate til at diskutere disse ting under udvalgsarbejdet, det skal der ikke herske tvivl om, men vi har en stærk formodning om, at det foreliggende lovforslag vil være umuligt at gennemføre.

Brøndsted (V):

Jeg opfatter hr. Steffensens fordrejninger af noget af det, der er blevet sagt, bl.a. fra min side, i denne debat, som lidt af et selvforsvar og en undskyldning for forslaget.

Det er helt forkert, hvis man i dette forslag vil lægge noget om folkekirkens frihedslinjer, eller sige, at det har noget med centralisering eller decentralisering at gøre. Selv om der skal ske en afklaring af, hvor man skal oprette nye stillinger, er der ikke tale om, at det bliver noget med fjernstyring. Der er ingen, der vil pådutte nogen, at de skal ansætte nogen, eller hvem de i givet fald skal ansætte.

Jeg synes, det er meget uforvarsomt af hr. Steffensen at mene, at man kan kaste noget sådan ud, uden at der er nogen som helst linjer for, hvad det er for opgaver, der skal løses, hvad det er for stillinger, der skal skabes, og heller ikke noget om, hvilke forudsætninger de mennesker, der skal sættes til det, skal have. Jeg tror, man ville skabe en utrolig vanskelig situation for de danske menighedsråd, hvis man gjorde det. Det ville være en bjørnetjeneste at sætte dette til søs på dette grundlag. Derfor synes jeg, det er mærkværdigt at sige, at det, der i virkeligheden går ud på at tage menighedsrådenes arbejde alvorligt, skal opfattes som et brud på en frihedslinje. Vi prøver altid at danne nogle rammer om de stillinger, der er af offentlig

karakter, og opstille nogle forudsætninger for at løse de opgaver, der skal løses. Det kan man ikke se stort på, uden at det ville skabe nogle frygtelige kompetenceproblemer for menighedsrådene.

Til ministeren vil jeg godt sige et par ord om betænkningen. Jeg må opfatte det sådan, at udvalgsarbejdets resultat, som det fremgår af betænkningen, har været en hjælp ved mange af de ting, der har været til behandling i kirkeministeriet i årene, siden den betænkning kom, og jeg er da glad for, at ministeren bekræfter dette.

Jeg opfatter faktisk også betænkningens konklusion vedrørende sognemedhjælperordningen som, at det er noget, man skal passe meget på. Det er noget, man skal diskutere endnu mere, end betænkningen giver udtryk for, fordi der er disse mange ting, der skal vejes op imod hinanden. Det ville være en ulykke, hvis vi laver en ny stillingsmulighed og vi så får sådan nogle små føl til nogle præster, som tror, de er halvpræster, for der er ikke nogen klare linjer for det. Derfor opfatter jeg betænkningen sådan, at den faktisk advarer imod, at vi hopper ud på det dybe vand, inden vi er sikre på, at vi har præciseret opgaverne. Jeg mener, at jeg præciserede nogle af de væsentlige nye opgaver ved at påpege familiesituationen og de problemer, den danske familie har i dag, børneproblemer i forbindelse med skilsmisser, ikke mindst nyreligiøse bevægelser og sådan noget. Vi har jo disse problemstillinger, men det er noget helt nyt, og det er her, vi trænger til hjælp i den danske folkekirke. Vi skal søge at hjælpe menighedsrådene og ikke skabe problemer for dem.

Grethe Kindberg Jørgensen (CD):

Ministeren taler om en god betænkning. Jeg synes også, det er en meget positiv og god betænkning, og den bør vi arbejde en hel del videre med.

Ministeren nævner, at menighedsrådene skal have meningsfyldt arbejde. Det var faktisk ordet »meningsfyldt«, der kaldte mig herop, for jeg vil gerne vide, hvad ministeren lægger i ordet. Jeg tror, at samtlige de frivillige, der arbejder i menighedsrådene, arbejder positivt og mener, at det er meget meningsfyldt. Jeg vil derfor gerne spørge mini-

[Grethe Kindberg Jørgensen]

steren, om der i disse ord ligger et løfte om større kompetence til menighedsrådene.

Poulsgaard (FP):

Jeg ved ikke, om jeg kom til at sige, at det var et fantastisk stort arbejde. Hvis jeg sagde det, så var det måske nok lidt overdrevet, vil jeg da gerne medgive ministeren, men immervæk er det sværere at lave et lovforslag end et forslag til folketingsbeslutning. Det tror jeg ikke der er ret mange herinde der vil være uenig med mig i.

Til hr. Arne Jensen vil jeg sige, at jeg ikke rigtig kan forstå, at hr. Steffensen skal have på pukkelen. Hr. Arne Jensen tog den stramme maske på. Ja vel, hr. Steffensen talte varmt for dette forslag. Jeg synes, det var dejligt, hvis vi somme tider var lidt mere med i det, vi foretog os. Det synes jeg er en positiv ting. Men all right, det kan vi have forskellige meninger om.

Jeg har lige – det var faktisk det, der kaldte mig herop – et spørgsmål til hr. Steffensen. Der står i lovforslaget, at loven træder i kraft den 1. august 1982. Det kan man jo nok læse. Det, jeg gerne vil spørge om, er, hvorfor man, hvis man har regnet med, at lovforslaget skulle træde i kraft den 1. august 1982, har ventet så længe, inden man er kommet med lovforslaget. Det er fremsat den 24. marts 1982, og så ved hr. Steffensen jo godt, at det får vi aldrig nogen sinde færdigbehandlet i denne folketingssamling. Det går i syltekrukken. Det må jo have en eller anden fornuftig forklaring.

Steffensen (KrF):

Det er rigtigt, at lovforslaget blev fremsat den 24. marts 1982. Da vi i efteråret lige var kommet i gang herinde, blev der udskrevet valg, og da havde vi egentlig forslaget klar. Men så fandt vi, at det nok var nødvendigt at få dele af denne store betænkning sendt til høring forskellige steder. Derfor har jeg haft kontakt med mange forskellige organisationer i forbindelse med denne betænkning, og baggrunden for, at det først kom den 24. marts, er, at vi skulle have tilbagemeldinger fra disse steder. Forslaget er fremsat den 24. marts, men det er indgivet inden den dato, som var fastsat. At det er stemplet den 24. marts, skyldes den tid, der går, fra det er indgivet, til det bliver registreret.

Ministeren sagde, at min forbløffelse skyldtes en fejlцитering af hende. Det kan godt ske, men så er der bare at sige dertil, at min forbløffelse først og fremmest gik på ministerens ordvalg, det må jeg rigtignok sige. Det må blive stående, at ministeren sagde, at det er et forslag, der er uansvarligt. Det er det ordvalg, jeg vil holde ministeren fast på, og det var det, der vakte min store forbløffelse.

Ministeren ville ikke feje problemerne til side. Nej, det tror jeg heller ikke er ministerens ønske. Men jeg må gøre ministeren opmærksom på, selv om hun ikke har været minister hele tiden i sit nuværende ministerierium, at det altså er mere end 2 år siden, vi har fået denne betænkning. Det, der er sket siden, er nogle justeringer på forskellige tekniske områder, men det er ikke det, sognemedhjælperbetænkningen drejer sig om. Derfor kunne man nok have ønsket, at det var ministeren, der havde fremsat et lovforslag, for det ville selvfølgelig have været tusinde gange bedre, det er jeg helt klart over. Det er bare ikke kommet, men det kan jo være, at det kommer.

Når cand.mag.er, pædagoger, sygeplejersker og socialpædagoger blev nævnt, så var det som eksempler på, hvem man allerede i dag i visse menighedsråd her i København har ansat for at hjælpe menighederne, og det ligger inden for sognemedhjælperbetænkningens rammer.

Jeg synes, det var en god idé, og jeg kan da glæde mig over, at det arbejde kan køre videre, ganske uanset hvordan man vil stille sig til dette forslag. Det er helt klart – det er der i hvert fald visse jurister der har vurderet – at lovforslaget her med den foreslåede tilføjelse til § 13 i menighedsrådsloven ligger inden for sognemedhjælperbetænkningens rammer.

Til hr. Arne Jensen vil jeg sige, at jeg sagde ikke, det var en prøvesag for kristeligt folkeparti, men jeg mener, det er en prøvesag i det hele taget. Det forstod jeg at både ministeren og hr. Brøndsted og hr. Arne Jensen altså havde en anden opfattelse af, og det respekterer jeg så og tager til efterretning. Hr. Brøndsted mener, det er en undskyldning for selve forslaget. Det skal jeg ikke anfægte. Den opfattelse må hr. Brøndsted gerne have. Jeg vil bare sige: hvorfor har venstre så ikke

[Steffensen]

gjort noget, der var bedre? Det er immervæk to år siden, forslaget er kommet.

Hr. Brøndsted fandt det mærkværdigt at sige, at den nuværende ordning er et brud på frihedslinjen. Det ved jeg sandelig ikke, hvis det er således, at man ikke tør overlade til menighedsrådene selv at bruge de ordninger, som er anvist i betænkningen, uden at det skal styres fra centralt hold. At betænkningen advarer imod at hoppe ud i vanskeligheder, vil jeg i øvrigt bestride. Jeg tror ikke, betænkningens fædre vil stå ved en sådan udtalelse. Det er selvfølgelig heller ikke deres. Jeg tror tværtimod, at deres ønske har været, at de kunne få mulighed for at give rammer til menighedsrådene, rammer så frie, at menighedsrådene selv kunne gøre, som de mente var rigtigt, hver på deres sted. Jeg tror i hvert fald ikke, at betænkningen skal opfattes som en advarsel mod at gå i gang med disse prøver eller med disse eksperimenter. I hvert fald er De Samvirkende Menighedsplejer her i København et bevis på lige det stik modsatte. De er gået i gang med disse opgaver for at afprøve disse ting, fordi de finder, det er et nødvendigt initiativ, der må tages og kan tages.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Jeg siger tak for den forklaring, jeg fik på, hvorfor forslaget er så sent fremsat. Jeg har et spørgsmål til hr. Steffensen. Nu får vi jo ikke behandlet forslaget i denne samling, det kan vi vist godt blive enige om. Så kan vi nok forvente, at vi får det genfremsat i næste samling. Det går jeg ud fra. Jeg kan se, at hr. Steffensen nikker bekræftende. Så er mit spørgsmål, om vi ikke er nogle stykker, der skulle snakke sammen om det. Vi har hørt her, at SF i dag har sagt, at hvis det var menighedsrådene, der skulle bestemme og også selv betale, så var de parat, og det samme er mit parti. Måske kunne vi få det derhen, at det blev en opgave alene for menighedsråd, at man ikke blander alle mulige ind. Det var måske en idé, at vi i sommerens løb lige snakkede sammen om dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Steffensen (KrF):

Jeg skal sige tak til hr. Poulsgaard og sige, at det er jeg meget indstillet på. Jeg mener, at uanset om vi kan få lovforslaget færdigbehandlet i denne samling eller ej, så er der nu rørt ved problemet, men debatten er naturligvis ikke standset hermed, og naturligvis kommer forslaget igen i næste samling. Jeg er meget indstillet på, at vi vil prøve at samle de kræfter, der vil være med til at finde en løsning på problemet.

Kirkeministeren (Tove Lindbo Larsen):

Flere har været inde på betænkningens indhold. Jeg vil understrege én gang mere, at jeg anser virkelig denne betænkning for at være en meget seriøs betænkning, som der er al mulig grund til at kigge nærmere på i det daglige arbejde.

Det er sådan set også det, jeg mener jeg har gjort i administrationen, idet jeg har taget hensyn til, at man har et stigende behov for hjælp til bl. a. undervisningsopgaver. Det indgår altså også som et led i vurderingen, når der gives adgang til hjælpepræstestillinger.

Men jeg synes godt, jeg lige vil pege på, at man i betænkningen også giver udtryk for, at man må vurdere, om der er et reelt behov for sognemedhjælperne, eller om der bare er et behov for at få et stykke arbejde gjort. Her mener jeg, at jeg i administrationen har fulgt betænkningen derved, at behovet for en medhjælp er blevet dækket igennem dette, at man tager større hensyn til et undervisningsarbejde ved vurderingen af behovet for hjælpepræster.

Jeg vil lige til fru Grethe Kindberg Jørgensen sige, at jeg sagde, jeg var indstillet på, at menighedsrådene skulle have et meningsfyldt arbejde, og jeg sagde også, at »meningsfyldt« var et lidt forslidt udtryk, det bruger man næsten til alverdens ting. Men jeg vil da gerne sige, at jeg er indstillet på, at den størst mulige kompetence lægges ud til menighedsrådet. Det er allerede i de seneste år gjort i et meget stort omfang, idet det centrale arbejde er blevet decentraliseret i meget stort omfang.

Til sidst et par bemærkninger til hr. Steffensen. Jeg sagde, dette lovforslag nærmede sig det uansvarlige. Det mener jeg på baggrund af, at jeg finder, det er upræcist i sin udformning. Det er det, hvad angår arbejdet

[Kirkeministeren]

for de pågældende, og jeg mener heller ikke, at der i bemærkningerne til forslaget er givet udtryk for, hvilke økonomiske konsekvenser der er knyttet til, at man giver adgang til oprettelsen af sognemedhjælperstillinger uden videre. Deri finder jeg at der ligger noget uansvarligt i disse økonomisk trængte tider; som også flere har været inde på i deres indlæg.

(Kort bemærkning).

Brøndsted (V):

Jeg vil godt til hr. Steffensen sige, at jeg synes, betænkningen har gjort megen gavn ved, at den har peget på nogle opgaver, nogle problemer, og dermed hjulpet ministeriet til at finde veje til at få løst nogle af de problemer. Det var bl. a. netop undervisningsspørgsmålet, der var baggrunden for, at man fik sat udvalgsarbejdet i gang i sin tid.

Der skal ikke være nogen tvivl om, at vi fra venstres side er meget interesseret i at finde frem til en sognemedhjælperordning, men det skal være sådan, at det bliver præciseret helt klart, hvad det er for opgaver, det drejer sig om, hvor de stillinger naturligt vil være, når man ikke kan løse nye og påtrængende opgaver ad anden vej.

Endelig tror jeg, det vil være forkert, at man ikke også i en lovgivning sikrer, at der er et uddannelsesapparat, der kan stå til rådighed, så man ved lidt om, at det også er folk, der kan hjælpe menighedsrådene med de opgaver, der skal løses. Det er for menighedsrådenes skyld, at vi ikke må jasse noget igennem. Det er, for at de kan have frihed til virkelig at vælge nogle mennesker, der har en forudsætning for at løse opgaverne rigtigt.

(Kort bemærkning).

Steffensen (KrF):

Jeg er ikke uenig med ministeren i, at det er en meget seriøs betænkning. Det har jeg aldrig nogen sinde draget i tvivl, tværtimod, det kan jeg mere end nogen tilslutte mig.

Når ministeren ligesom sætter spørgsmålstegn ved, om der er et reelt behov for sognemedhjælper, må jeg sige, at alle tabeller i betænkningen angående spørgsmål til menighedsrådene, både direkte og også repræsentativt, entydigt fortæller, at dér, hvor størrelsesordenen er over 3.000, måske 5.000 i et sogn,

er der et flertal, der ønsker mulighed for en sognemedhjælperordning. Alle undersøgelser, som denne kommission har foretaget undervejs, siger entydigt det. Derfor synes jeg, det er klart præciseret, at der er behov for det.

Ministeren mener, at vores forslag er upræcist i sin udformning. Jeg kan kun sige til ministeren: ja, det kommer nok af, at vi altså mener, at det i høj grad skal være de enkelte kommuner selv, der skal udforme den mulighed, de mener er rigtigst og bedst.

Jeg er lidt forbavset over, hvis hr. Brøndsted virkelig mener, at vi herindefra skal lave detaljerede bestemmelser om, hvordan disse sognemedhjælperordninger skal fungere de forskellige steder. Den frihed vil vi lade menighedsrådene have. Jeg mener nok, at vi i lovgivningen allerede har sikret uddannelsesmuligheder. Jeg nævnte det i mit første indlæg. Det er dem, De Samvirkende Menighedsplejer i København i dag bruger, og de synes netop, at de er så udmærkede. Så kan man nemlig få mennesker ind med en forskellig baggrund og en forskellig uddannelse til de forskellige opgaver.

Kirkeministeren (Tove Lindbo Larsen):

Jeg vil meget kort sige, at jeg læser betænkningen således, at man påpeger, at der kan være et behov for at få løst nogle opgaver, men at det ikke nødvendigvis behøver at være nogle opgaver, der skal løses af sognemedhjælper, men at det i meget stort omfang er en præstegerning, der kan være tale om at få et udvidet omfang af.

(Kort bemærkning).

Steffensen (KrF):

Jeg er ikke uenig med ministeren i, at det også er tilfældet. Jeg mener bare, at det er både og.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kirkeudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod

[Formanden]

dette forslag, betragter jeg det som vedtaget.
(Ophold). Det er vedtaget.

Udtræder: Hans Jørgen Holm (V)
Ny stedf.: Svend Erik Hovmand (V)

Meddelelser fra formanden:

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 30. april 1982, kl. 10.00.

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Angående dagsordenen skal jeg henvide til den i salen opslæde dagsorden.

Der er sket ændring i følgende udvalg:

Mødet hævet kl. 17.35

Miljø- og planlægningsudv. (29/4 82):